

INTRODUCCIÓ

El 1957, amb la signatura del Tractat de Roma, es va crear la Comunitat Econòmica Europea (CEE) formada per Alemanya, França, Itàlia, Bèlgica, els Països Baixos i Luxemburg. El seu objectiu era crear una unió duanera que permetés la lliure circulació de mercaderies, persones, capitals i serveis entre els països membres. Amb el temps, la CEE es va anar ampliant i consolidant. L'Acta Única Europea de 1987 va incorporar el principi de cohesió econòmica i social per tal que fos possible un desenvolupament equilibrat de tots els membres.

EL PROCÉS DE CREIXEMENT DE LA UNIÓ EUROPEA.

La necessitat d'un bloc comercial europeu.

Les primeres propostes per a la creació d'un mercat comú europeu es van plasmar al Tractat de Roma, signat el 1957 per Alemanya, França, Itàlia, Bèlgica, els Països Baixos i Luxemburg.

El Tractat de Roma preveia que la prosperitat de la Comunitat Econòmica Europea (CEE) dependria d'un mercat interior únic. Per aconseguir-ho, la CEE establí una sèrie de polítiques concretes sobre la lliure circulació de béns, serveis, persones i capitals.

La CEE també fomentà la llibertat de competència i el desenvolupament d'unes lleis comunes per les quals es governarien els Estats membres.

La Unió Europea

El 1992, amb el Tractat de la Unió Europea, l'espai de lliure circulació va començar a ser una realitat.

Aquest Tractat decidí la unió monetària, creà mecanismes de participació ciutadana a través de les eleccions al Parlament Europeu, establí nous drets per als ciutadans, etc.

Una de les iniciatives amb efectes més importants ha estat l'aprovació de la Unió Econòmica i Monetària (UEM).

La unitat d'Europa

Malgrat la diversitat, els països de la UE es regeixen per uns mateixos valors fonamentals: la pau, la democràcia, l'Estat de dret i el respecte dels drets humans.

Durant mig segle, la UE ha augmentat el nivell de vida dels seus ciutadans fins a nivells sense precedents. Ha creat un mercat comú sense fronteres interiors i una moneda única, l'euro.

LA UNIÓ EUROPEA

Objectius de la Unió Europea

Els objectius bàsics de la Unió Europea són:

L'impuls del progrés econòmic i social.

L'afirmació de la identitat europea en l'àmbit internacional.

La implantació d'una ciutadania europea.

El desenvolupament d'un espai de llibertat, seguretat i justícia.

El manteniment i el desenvolupament del sentit comunitari.

La Unió Europea i l'heterogeneïtat

Per corregir els desequilibris dintre dels països de la UE, actualment existeix una política econòmica regional.

Aquesta política econòmica es basa en el desenvolupament dels fons estructurals i els fons de cohesió, partides del pressupost europeu que es destinen a diferents fins.

L'ampliació de la Unió Europea.

El procés d'ampliació de la UE ha remarcat l'existència de desequilibris entre els nous i els antics membres.

Es tracta de països amb un grau de desenvolupament molt diferent, tant social, com polític, econòmic, etc. Per això i per poder reduir diferències, una part important dels fons comunitaris es destinaran als nous països membres.

Per arranjar l'estructura i el funcionament d'una unió d'Estats cada vegada més nombrosa s'ha desenvolupat el projecte de la Constitució Europea.

Els objectius de la Constitució Europea són aconseguir una major integració política i la creació d'un espai comú de llibertat, seguretat i justícia.

LES INSTITUCIONS DE LA UNIÓ EUROPEA

El Consell Europeu

El Consell Europeu està format pels caps d'Estat o de Govern dels estats membres, acompanyats dels seus ministres d'Afers Exteriors.

És el màxim organisme polític de la UE i s'encarrega de definir les orientacions generals d'actuació i de desenvolupament.

El Consell de ministres

El Consell de Ministres està format per representants dels Estats que integren la UE. Generalment, es reuneixen els ministres d'Afers Exteriors dels països membres.

Al Consell de Ministres es prenen les decisions més importants i es coordinen les actuacions dels diferents estats de la UE.

Les decisions es prenen per unanimitat o per majoria.

El parlament Europeu

El Parlament Europeu és elegit per sufragi universal. Cada Estat tria els seus eurodiputats, és a dir, als seus representants al Parlament Europeu.

El Parlament exerceix la funció legislativa, és a dir, pot fer i reformar lleis i aprova els pressupostos de la UE. S'organitza en comissions per treballar temes concrets.

La Comissió Europea

La Comissió Europea fa la funció executiva. Garanteix el compliment de les normatives europees, proposa els textos de llei que es presenten al Parlament i al Consell de Ministres.

La Comissió Europea controla el compliment dels acords i tractats i elabora els pressupostos per al Parlament i el Consell.

La Comissió està formada pel President i els Comissaris.

El Tribunal de justícia

El Tribunal de Justícia exerceix la funció judicial. Garanteix el respecte, la interpretació i el compliment de les lleis comunitàries.

Està format per un jutge de cada país membre, que es renova cada cinc anys. Aquest tribunal atén els ciutadans i institucions comunitàries ho necessiten.

El Defensor del Poble

El Defensor del Poble pot ser consultat pels ciutadans dels estats membres si consideren que han estat tractats injustament per alguna institució de la Unió Europea.

Altres institucions

Altres institucions de la UE són el Banc Central Europeu, que gestiona l'euro i la política monetària de la UE, i el Tribunal de Comptes, que controla les despeses de la Unió.

També pertanyen a la UE el Comitè de les Regions, el Banc Europeu d'Inversions i el Consell Econòmic i Social.

LA POLÍTICA AGRÀRIA I PESQUERA DE LA UNIÓ EUROPEA

Una política agrària comuna

La Unió Europea, al començament, va potenciar molt l'agricultura per proveir els estats comunitaris sense haver de dependre d'altres països.

Aquesta política va ajudar a la modernització del camp i va justificar grans despeses per fomentar una agricultura intensiva i millorar la producció.

Per aconseguir aquests canvis, la UE va afavorir la concentració d'explotacions massa petites i va donar crèdits agrícoles barats.

També va assegurar als agricultors un preu interessant per als seus productes i va limitar les importacions d'aliments procedents de fora de la UE.

Objectius de la política agrària comunitària (PAC)

La Política Agrària Comunitària (PAC) ha donat com a resultat un gran augment de la producció agrícola i ramadera. Però aquest augment ha estat tan considerable que supera la capacitat de consum dels europeus.

Per resoldre aquest problema de l'excés de producció la UE té noves propostes:

Reduir la superfície dedicada als conreus, especialment les terres menys fèrtils.

Convertir una part de les terres de conreu en zones forestals o en espais d'oci.

Reduir els preus de garantia que paga la UE als agricultors i ramaders per acostar-los als preus mundials.

El sector pesquer comunitari

La Política Pesquera Comuna (PPC) de la Unió Europea s'encarrega d'establir les zones exclusives de pesca, el volum i la mida de les captures, i els acords i la signatura de tractats amb estats que es troben fora de la UE.

5.1. Les principals zones industrials de la UE

L'activitat industrial és l'origen del desenvolupament econòmic europeu i dona feina a gairebé el 25% de la població activa ocupada de la UE.

La principal zona de desenvolupament industrial de la UE és un eix que va des del sud-est del Regne Unit fins al nord d'Itàlia, seguint la vall del Rin a Alemanya.

Aquesta zona s'ha caracteritzat per tenir indústries de tipus tradicional (tèxtils, metal·lúrgiques, químiques, etc.) que s'han reconvertit en d'altres de més modernes.

5.2. La producció industrial

Actualment a la UE les indústries d'alta tecnologia es troben en una fase de dinamisme important.

Aquestes indústries d'alta tecnologia creixen al voltant de les àrees i nuclis urbans principals i també al voltant de les xarxes de transport i comunicacions.

Tot i així, la producció industrial de la UE té un problema fonamental: la manca de recursos energètics i de matèries primeres, que han de ser, en gran mesura, importats.

La recerca constant per aconseguir uns costos de producció més baixos ha significat el trasllat de la fabricació a països extracomunitaris, amb la consegüent deslocalització industrial.

6. Els serveis, el comerç i les comunicacions a la Unió Europea

6.1. Cap a una economia de serveis

Els països de la UE obtenen la major part de la riquesa i ocupen més del 65% de la població activa en el sector serveis: comerç, transports, banca, ensenyament, etc.

El gran desenvolupament tecnològic actual ha permès una enorme producció de béns agrícoles i industrials que requereixen poca mà d'obra.

Per això, una part important de la població activa es va desplaçant cap a les activitats de serveis.

6.2. El comerç

Els intercanvis comercials entre els països membres de la UE i d'aquesta amb la resta del món adquireixen un gran volum.

6.3. Els transports

Per a la circulació de mercaderies i persones, la UE té una potent xarxa de transports i centra una part de la seva política comunitària a millorar i actualitzar aquesta xarxa.

La majoria del transport de la UE es fa per carretera.

La UE també té previst millorar la xarxa ferroviària amb el Pla General de Xarxa d'Alta Velocitat per al 2010.

El transport marítim de mercaderies entre els països de la UE representa un 90% del comerç amb la resta del món.

El transport aeri és un element clau per al mercat únic i la cohesió econòmica i social de la UE.

L'ESTAT ESPANYOL A LA UNIÓ EUROPEA

L'Estat espanyol a Europa

El febrer de 1979, amb l'Estat espanyol en democràcia, es van obrir les negociacions per a l'adhesió espanyola a la CEE.

Aquestes negociacions es caracteritzaren per la necessitat d'adaptació de l'economia espanyola a l'economia comunitària, sobretot en l'àmbit de la producció agrària i pesquera.

La CEE després de la incorporació espanyola.

Amb l'entrada d'Espanya i Portugal a la Comunitat Econòmica Europea el 1986, aquest organisme va passar a tenir 329 milions d'habitants.

L'Estat espanyol va tenir 8 vots al Consell de Ministres, mentre que la Comissió Europea va passar a estar integrada per 17 comissaris, dos d'ells espanyols.

Actualment Espanya compta amb un únic comissari i amb 54 diputats al Parlament Europeu de 736 membres.

Balanç de la incorporació de l'Estat espanyol a la Unió Europea.

El desenvolupament econòmic i social de què gaudeix avui dia Espanya és degut, en part, al propi procés d'integració europea.

L'Estat espanyol ha rebut fons de la UE per valor del 0,8% del PIB cada any des de 1987.

La renda per càpita espanyola el 1986 amb prou feines arribava a un 68% respecte de la mitjana comunitària, mentre que actualment se situa en el 97,7%.

A més, un 90% de la inversió que rep Espanya de l'exterior prové de la Unió Europea.

La utilització dels fons europeus

Els fons comunitaris han contribuït al finançament de molts projectes a l'Estat espanyol, com:

La construcció del 40% dels trams d'autovia que travessen l'Estat espanyol.

Les ampliacions dels aeroports de Madrid i Barcelona, el metro de Sevilla, etc.

Programes educatius com Lingua o Erasmus.

La Targeta Sanitària Europea.

La restauració del pati dels Lleons de l'Alhambra de Granada.